

KÜLA LOOD: Muhumaa põhjarannikul keedetakse kohvi allikaveest (5)

SH www.saartehaal.ee/2017/12/14/kula-lood-muhumaa-pohjarannikul-keedetakse-kohvi-allikaveest/

SH

December 13, 2017

Muhumaa põhjaranniku elanikud kasutavad vaatamata korralikele kaevudele jätkuvalt joogiveena ka Üügu panga jalamil asuvate allikate vett.

Üügu panga maaomaniku, Anduvälja talu peremehe **Andres Kindeli** sõnul käib ta mõnesaja meetri kauguselt Silmaallikast klaasnõuga vett toomas korra nädalas.

Silmaallika vesi on tema hinnangul joogiveeks kõige puhtam ja parem. Vesi on kõrvalmaitseta ega tekita katlakivi nagu Anduvälja kõrge rauasisaldusega kaevuveesi.

Kallaste külavanem ja Üügu panga omanik Andres Kindel käib allikal korra nädalas.
Maanus Masing

Pärimuse järgi on Silmaallika veel silmahaigusi raviv ja nägemist parandav toime. Enne silmade pesemist või vee võtmist tuleb allikasse vana kombe kohaselt visata tänutäheks raha või metalli. Ilma münti vastu andmata ei võta allikast vett ka Andres Kindel, kes kasutab sel korral Saarte Hääle fotograafilt saadud münti. “Raha kaob sealt ka ära, ju siis võetakse vastu,” muigab ta. “Muidu oleks ta triiki raha täis.”

Kallaste küla elanik **Eve Saarkoppel** sõnab, et nemad abikaasaga ei ole allikavett enam tarbinud. Veenõudega jalamilt panga peale tõusmine ei ole kõigile jõukohane. “Oleneb vanusest ja tervislikust seisundist, aga seal on väga suur turnimine,” räägib Saarkoppel. “Me pole seal juba aastaid käinud.”

Muhu saare pühapaikade hoidja ja ettevõtja Martin Kivisoo sõnul on Kallaste ja Vahtraste külakogukond allikaveega harjunud ja peab seda väga kvaliteetseks. Seevastu võõrastel inimestel, kes pole sellega kokku puutunud, võib Silmaallika vee joomine Kivisoo sõnul kõhulahtisust põhjustada.

Kivisoo kahtlustab, et kolibakter jõuab allikavette kunagise lüpsifarmi sõnnikuhoidlatest. “Lihaveised, keda seal piirkonnas praegu peetakse, nende sõnnik see olla ei saa,” sõnab ta. Kivisoo osutab, et allikavesi on seesama põhjavesi, mis muhulaste kaevudessegi tuleb. Muhus on ainult üks veehaare, selgitab ta.

Kallaste elaniku Madis Rehepapi sõnul on ta allikast vett toonud väga harva, kuid joonud seda korduvalt. Mingeid seedehäireid Rehepapi allikavee tarbimisega kaasnenud ei ole. “Seal käivad ka loomad joomas ja võimalik, et õrna seedimisega linnainimesel võtab tõesti kõhu lahti,” ei välista Rehepapp pistelisi probleeme.

Andres Kindel sõnab aga, et tema kuuleb kõhumurede probleemist esmakordselt ega ole pärast allikavee tarbimist kunagi mingeid tüsistusi kogunud.

Üügu pank toob omanikule nii rõõmu kui ka muret

Viimastel aastatel võsast puhtaks raiutud Muhumaa esinduslikema, Üügu panga omaniku **Andres Kindeli** sõnul nõuab turistide meelispaiga korrahoidmine aeg-ajalt ka politsei appi kutsumist.

“Kui sul siin ikka mingi paarikümnepealine kamp juua täis on, siis mis sa teed nendega,” räägib Kindel, kes omab pangal 46 ha maad. “Politseiga koostöös tuleb tegutseda, muidu ei saa.” Maaomaniku sõnul on purjus tegelased tahtnud talle ka kallale tulla, õnneks pole viimastel aastatel asi enam nii teravaks läinud. Küll aga loobib osa külastajaid prügi maha, teeb lõket ja telgib kus juhtub. “Murravad kadakaid. On sellist vandalismi ka siin aeg-ajalt,” tõdeb Kindel.

Andres Kindeli sõnul ei tule inimesed üldjuhul selle peale, et pangapealne võib kuuluda eraomanikule. Siinkohal väärrib esiletoomist, et Andres Kindel on Anduvälja talu peremees ja ka Üügu panga teine nimi on Anduvälja pank. Üügut võetakse paraku kui riigimaad ja kaitseala.

“Vaadatakse otsa, et mis sa tahad ja kes sa oled,” ütleb Kindel, kelle sõnul on kaitsealuse maa omanikul sageli kohustusi rohkem kui õigusi. Õnneks toetab pangapealse koristamist Muhu vald. Kindel räägib, et nende sugupuu tuli Kallaste külasse Lõetsa külast elama 1780. aastal. Üügu panga ostsid Andrese esiisad välja sada aastat hiljem, et äri teha. Enne 19. sajandi lõppu lõhuti pangast dolomiiti, et seda Peterburgi metallurgiatehastesse vedada. Vene tsaaririigi ajal rajati I maailmasõja aastatel pangale kaevikuid.

Andres Kindelil on heameel, et projekti “LIFE to Alvars” tulemusel on pank võsast välja raiutud ja kariloomad hoiavad ala korras. Veel paar aastat tagasi oli pank nii võssa kasvanud, et ei saanud enam arugi, kus see pank kui selline asub.

Andres töötab juba 15 aastat meremehena kaubalaeval, sõites Lääne- ja Põhjamerd. Kodus veedab ta korraga ühe kuu ja töötab seejärel teist samapalju merel. Ilma ettevõtluseta pole Muhus Andrese sõnul võimalik korralikku tuluotsa leida. Kui juhtub olema arvukas pere ja suur majapidamine, tuleb tahes-tahtmata haarata võimalustest väljaspool kodusaart. Andrese sõnul tekitab Muhu ühe kaunima merevaatega paiga omamine temas natuke ka uhkustunnet. Kõige ülevamad on pangal suve teise poole varahommikud, kui lähed põhjaõngesid välja võtma. Augustikuu puhta valgusega koidikud lõhnavad siis kastesuitsus nagu jaaniöö-järgne kodutee.